

14.12.2023

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Eteläsaaren saarten asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2023-011371 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Valkosaaren, Luodon ja Ryssäsaaren ensimmäisen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Asemakaava (kaavaratkaisu) koskee Valkosaarta, Luotoa ja Ryssäsaarta sekä niiden ympärillä olevaa vesialuetta. Valkosaarten saariryhmä (Bleholmarna) sijaitsee eteläisessä Helsingissä Kaivopuiston itärannan tuntumassa, noin 150 metrin päässä rannasta ja Olympia-termiinalin satama-alueesta. Saariryhmän pohjoispuolella noin 200 metrin etäisyydellä on Katajanokan kaupunginosa. Kaavoitettavaan alueeseen kuuluu lisäksi noin 230 metriä Valkosaarista suoraan itään sijoittuva Ryssäsaari (Ryssholmen), joka ei nimellisesti kuulu Valkosaariin.

Asemakaavan 8.11.2023 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan pääosa saarten vanhoista rakennuksista on tarkoitus suojella asemakaavan laatimisen yhteydessä. Kaava-alueelle on lisäksi suunnitteilla virkistys-, veneilyn ja kilpapurjehduksen tarpeisiin laitureita ja aallonmurtajia sekä toimintaa tukevia uudisrakennuksia alueen arvot huomioiden. Tavoitteena on mahdollistaa saarten kehittäminen purjehdus- ja virkistystarpeisiin sekä ravintolatoiminnan jatkuminen.

Helsingin kaupunki omistaa kaavoitettavan alueen maa- ja vesialueet. Pääosa maa-alueista on vuokrattu pitkäaikaisella sopimuksella alueella toimiville yhdistyksille ja yrityksille. Alueen kaavoitus on tullut vireille kaupungin toimesta. Helsingin yleiskaavassa 2016 maa-alueet on Valkosaaren ja Luodon osalta merkitty merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Ryssäsaaren osalta maa-alue on merkitty virkistys- ja viheralueeksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnitteluala sijoittuu maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki sekä Helsingin edustan merimaisema alueille. Helsingin edustan merimaisema on kulttuurihistoriallisesti monikerroksinen maisemanähtävyys, jota leimaa etenkin pitkä linnoitushistoria. Linnoitteiden ja muiden sotilastoiminnan synnytt-

14.12.2023

tämien rakenteiden ohella alueen maisemalliset arvot perustuvat luonnontilaisina säilyneisiin luotoihin, pitkiin ja avariin merinäkymiin, maisemaa pohjoisessa reunustavaan Helsingin siluettiin sekä käyttöhistorialtaan monipuolisiin ja virkistyskohteina arvokkaisiin sisäsaariin. Alue on maisemallisesti yhtenäinen virkistys- ja matkailualue, jonka laivaväyliltä aukeaa edustavia näkymiä kohti Helsingin kaupunkialuetta. Merellinen Helsinki on yksi Suomen 27 kansallismaisemasta. Valkosaaret ja Ryssäsaari sijaitsevat myös Suomenlinnan maailmanperintökohteen suoja-alueella. Suunnittelualue sijoittuu lisäksi valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen ympäristöjen (RKY) Kaivopuisto, Olympiarakennukset ja Katajanokan vanha osa läheisyyteen.

Saarten kulttuuri- ja maisemahistoriallisia ominaispiirteitä ja arvoja on selvitetty ympäristöhistoriallisessa selvityksessä (Arkkitehtitoimisto Arkbyroo oy, 2023). Selvityksen yhteydessä kohteessa suoritettiin ympäristöhistoriallinen inventointi kenttätöinä. Inventointiin pohjautuva analyysi keskittyy suurmaisemaan ja saarten rajautumiseen nykyisessä ympäristössä sekä tarkastelee saarten kaupunkikuvallista asemaa.

Valkosaariin on alkujaan kuulunut kolme saarta: Eteläinen ja Pohjoinen Valkosaari sekä Valkosaarenkari (Bleholmsgrundet). Nykyisin Pohjoinen Valkosaari tunnetaan nimellä Valkosaari, ja siihen on yhdistetty täyttömaalla alun perin erillisenä saarena ollut Valkosaarenkari. 1800-luvun lopussa nykyinen Luodon saari tunnettiin vielä Eteläisenä Valkosaarena, mutta nimi on myöhemmin muutettu ravintolan vaikutuksesta Luodoksi (Klippan). Saariryhmään kuuluu myös Luodon eteläpuolella, noin 100 metrin etäisyydellä, sijaitseva pieni kalliainen luoto, Pikkuluoto. Kaavoitettavaan alueeseen kuuluu lisäksi noin 230 metriä Valkosaarista suoraan itään sijoittuva Ryssäsaari (Ryssholmen), joka ei nimellisesti kuulu Valkosaariin.

Saaret sijaitsevat näkyvällä ja tunnistettavalla paikalla merellisen Helsingin rannikkomaisemassa. Ne ovat osa Kauppatorin ja Eteläsataman rannoilta avautuvaa merkittävää merinäkymää ja toimivat taustana myös Kaivopuiston itärannalta ja Katajanokan länsi- ja etelärannoilta avautuville merimaisemille. Eteläsatamaan säännöllisesti liikennöivät risteilijät ja lautat ohittavat saaret lähietäisyydeltä, ja saaret ovat näin tiivis osa Helsingin maisemaa ja siluettia myös mereltä käsin. Valkosaareen ja Luotoon ajaa myös vuorovene mantereelta.

Kaavoitettavaan alueeseen kuuluvista saarista Luoto, Ryssäsaari ja Valkosaari ovat rakennettuja. Nykyisin ravintolakäyttöön keskittynyttä Luotoa on maisemoitu puistomaiseksi. Valkosaari ja siihen yhdistetty Valkosaarenkari on keskittynyt ravintola- ja vierasvenesatamakäyttöön ja saarta on myös osin maisemoitu puistomaiseksi. Saarista pienin, Pikkuluoto, on rakentamaton ja luonnontilainen. Selvitysalueen saarten

14.12.2023

nykyinen rakennuskanta on rakennettu pääosin 1900-luvun alkupuoliskolla. Vanhin rakennus on Ryssänsaarella sijaitseva alun perin 1800-luvulla rakennettu päärakennus, jonka tarkka rakennusvuosi ei kuitenkaan ole tiedossa. Rakennus on tyypillinen saaristolaisrakennus, jonka sijainti Helsingin edustalla on erityinen ja merkittävä. Myös Luodolla, Valkosaarenkarilla ja Valkosaarella on sijainnut paljon erilaisia 1800-luvulla rakennettuja rakennuksia, mutta ne eivät ole säilyneet näihin päiviin. Uutta rakennuskantaa selvitysalueella on vain vähän.

Valkosaarten saariryhmään kuuluvia saaria yhdistää yhteinen laivanrakennushistoria. Saarissa alkoi laivanveistotoiminta tiedettävästi jo 1700-luvun lopulla ja virallisesti ensimmäinen telakka perustettiin saarille vuonna 1803. Saarilla sijaitseva runsaasti erilaisia telakan toimintaan liittyviä rakennuksia ja laitureita. Saaret olivat telakkatoiminnan aikaan ympäristöltään paljaita ja ilmeeltään teollisia kallioluotoja.

1800-luvun loppupuolella laivanrakennustoiminta hiipui etenkin Valkosaarenkarilla ja Luodon saarella. 1880-luvulla, vuonna 1861 perustettu purjehdusseura, Nyländska Jaktklubben (NJK) vuokrasi Valkosaaren länsipuolella sijaitsevan pienen Valkosaarenkarin satama- ja klubitoimintaa varten ja siirsi sinne hirsisen vuonna 1881 Vehkasaarelle rakennetun paviljonkirakennuksen. Vain 15 vuotta Vehkasaarelta siirretyn paviljongin uudelleenrakennuksen jälkeen pursiseura NJK rakennutti Valkosaarenkarille uuden klubitalon, joka valmistui vuonna 1900. Tyyllisesti pitsihuvilaa muistuttavan paviljongin suunnitteli alkuvuodesta 1900 järjestetyn arkkitehtikilpailun voittaja arkkitehtitoimisto Estlander & Settergren. Rakennus vihittiin käyttöön jo elokuussa samana vuonna. Huvila suunniteltiin ja rakennettiin juuri Luodon ravintolan valmistuttua ja rakennukseen haettiin samaa koristeellisuutta ja näyttävyyttä.

Saarista vain Valkosaarella on säilynyt saarten historiaan olennaisesti liittyneen telakkatoiminnan rakennuksia. Telakkatoiminta säilyi Valkosaarella pisimpään, aina 1960-luvulle asti. 1960-luvulle tultaessa saaren telakkayhtiöiden vuokrasopimuksia ei enää jatkettu ja kaupunki päätti siistiä saaren. Valtaosa telakkarakennuksista purettiin. Telakkatoiminnan päättymisen jälkeen 1960-luvulta lähtien Valkosaari on ollut pursiseura NJK:n käytössä. Valkosaarella säilyneet telakkatoimintaan liittyneet rakennukset on rakennettu 1900-luvun alkupuolella ja niistä merkittävimmät ovat nykyisin juhlatilana toimiva suuri venevaja sekä vanha telakkamestarin talo. Rakennukset ovat säilyneet ulkohahmoltaan lähes alkuperäisinä. Valkosaarella on nykyisin useita purjehdusseura Nyländska Jaktklubbenin rakennuksia. Vuonna 1900 valmistuneessa arkkitehtitoimisto Estlander & Zettegrenin suunnittelemassa paviljonkirakennuksessa toimii ravintola NJK. Paviljongissa toimii kaikille avoin ravintola sekä purjehdusseuran kanslia ja jäsenten kokoontumistilat. Saarella on myös purjehdusseura NJK:n laitureita, venevajoja,

14.12.2023

varastoja ja teknisiä apurakennuksia. NJK:n Valkosaarenkarin satamasta tuli Helsingin kaupungin virallinen vierassatama vuonna 1987. Nykyisin saarella on 125 laituripaikkaa veneille. Saarella on lisäksi vierasvenesataman toimintaan liittyvä apurakennus, jossa on wc-, pesu, sauna- ja suihkutilat.

Luodon saarella sijaitsee nykyään ravintola, sauna ja apurakennuksia. Luodon saarella sijaitsevasta Ravintola Klippanista on tehty rakennushistoriallinen selvitys (Arkkitehtitoimisto Ark-byroo oy, 2023). Ravintola Klippan, nykyiseltä nimeltään ravintola Saaristo, rakennettiin 1800-luvun loppuvuosina kaupungin vuokrattua telakka- ja teollisuuskäytössä olleen saaren ravintoloitsija C.F. Nybergille. Nyberg palkkasi arkkitehtuuritoimisto Grahn, Hedman & Wasastjernassa työskentelevän arkkitehti Selim A. Lindqvistin suunnittelemaan saarelle näyttävän puuhuvilan. Puutarhasuunnittelija Svante Olssonilta tilattiin suunnitelmat maisemoimaan karun teollisuuskäytön muokkaama saari vehreäksi virkistysalueeksi. Koristeellinen ravintolarakennus valmistui saarelle vuonna 1899. Rakennus kuitenkin paloi kauttaaltaan jo seuraavan vuoden alkukeväästä, minkä jälkeen se rakennettiin uudelleen alkuperäispiirustuksia mukaillen. Uudelleenrakennettu Klippan on muutamia käyttökatsia lukuun ottamatta palvellut yleisöä ravintolana tähän päivään asti.

Luodon hahmoltaan pyöreähkö saari nousee kukkulamaisesti keskiosansa kohden noin 12 metrin korkeuteen meren pinnasta. Ravintola Klippan rakennettiin näköalojen vuoksi kukkulan laelle. Teollisuuskäytössä ollut saari oli vielä 1800-luvun lopulla ravintolan valmistuessa pääosin paljasta kalliota. Yksi C.F. Nybergin kaupungin kanssa solmiman vuokrasopimuksen ehdoista oli, että kaupunginpuutarhuri Svante Olsson suunnittelee ravintolan ympärille puutarhan, joka valokuvista päätellen toteutui vasta rakennuksen valmistumisen jälkeen. Muutoksen myötä avoimesta ja kallioisesta saaresta muotoutui puistomainen ja vehreä ympäristö, joka yhtyi maisemallisesti vastarannan vehreään Kaivopuiston huvilakaupunginosaan.

Paviljonkimainen ravintolarakennus on tyyllillisesti omaleimainen sekoitus jugendia, art nouveauta ja skandinaavisesta perinnearkkitehtuurista lainattuja aiheita. Kaksikerroksinen, hirsirakenteinen ja luonnonkivisokkelille perustettu rakennus näyttävine torneineen seisoo kukkulalla maamerkkimaisessa asemassa Helsingin edustalla. Ravintolan pihapiiriin kuuluu nykyisin saunaksi muutettu vanha pesutupa, joka sijaitsee saaren pohjoisrannalla sekä alun perin jääkellariksi rakennettu tiilinen varastorakennus. Apurakennukset on suunnitellut arkkitehti Selim A. Lindqvist vuonna 1904. Vuonna 1936 yksityisomisteinen ravintola myytiin Helsingin kaupungille ja kiinteistö on yhä kaupungin omistuksessa.

14.12.2023

Ravintolarakennuksesta ja saunarakennuksesta tehtiin nykytilainventointi syyskuussa 2023 RHS:n yhteydessä. Ravintolarakennuksen ulkoasu on selvityksen mukaan säilynyt lähes alkuperäisenä. Suurimpia muutoksia ovat rakennuksen jalustalle lisätyt uudet terassit, myöhemmässä vaiheessa umpinaiseksi pellitetty tornin näköalatasanne sekä pohjoisjulkisivulle tehdyt ikkunamuutokset. Myös läntiselle toisen kerroksen parvekkeelle on lisätty uudet ovet. Ravintolan hyvin säilynyt ulkoasu on yksi sen tärkeimpiä arkkitehtonisia arvoja rakennuksen maisemallisen merkityksen vuoksi. Sisätilojen osalta ravintolan päätilat ovat säilyneet lähellä alkuperäistä asuaan. Suurimmat muutokset ovat tanssisalin yhdistäminen ravintolasaliin väliseiniä purkamalla sekä tanssisalin pohjoispuolen kabinetin avaaminen osaksi ravintolasalia.

Entiseen pesutuparakennukseen tehtiin väliseinä- ja käyttötarkoituksen muutos vuonna 1908. Muutoksen yhteydessä rakennuksen kylmä etelän puoleinen liiteriosa muutettiin lämmitetyksi sisätilaksi lisäämällä sinne kaakeliuuni. Muutoksen yhteydessä tila myös jaettiin kahtia keskeltä ja tilat osoitettiin piirustuksissa mankelihuoneeksi ja vintin osalta silityshuoneeksi. Muutossuunnitelmista vastasi arkkitehti Selim A. Lindqvist. Myöhemmin rakennuksen pohjoisen osan alakerros on muutettu saunaksi. Tilaan avattiin muutoksen yhteydessä kulmaikkuna ja rakennettiin takka. Muutoksen ajankohdasta ei ole tietoa. Pesutuvan kulmassa alun perin sijainnut kanala on myös purettu tuntemattomassa vaiheessa. Lisäksi rakennuksen alkuperäinen, päätyjen räystäältäään viistetty katto, on uusittu tuntemattomassa vaiheessa. Uuden katon päädyt ovat suorat.

Pesutuvan vierellä sijainnut alkuperäinen sikala on purettu ilmakuviasta päätellen ennen 1940-lukua. Ravintolan alkuperäinen jääkellari on edelleen paikallaan ravintolalle vievän tien varressa. Arkkitehti Selim A. Lindqvist on vastannut myös jääkellarin suunnitelmista. Jääkellari on säilynyt lähellä alkuperäisasuaan ja se toimii nykyisin varastona. Saaren uusinta rakennuskantaa edustaa ravintolan luoteiskulmalle huoltopihan yhteyteen vuonna 2011 rakennettu jäte- ja kaasuväestö.

Ryssänsaarella toimi läpi 1800-luvun meripelastusasema, mutta pääosin Ryssänsaari oli kuitenkin asuinkäytössä ja siellä asui etenkin kalastajia. Saari oli kaupungin omistuksessa, mutta saarta vuokraavat asukkaat rakennuttivat itse asuintalonsa saarelle. Meripelastusaseman ylläpito oli lisäehtona saaren vuokrasopimuksissa. Vuonna 1961 kaupunki osti saaren rakennukset. Ryssänsaari ei ole ollut 1970-luvulta lähtien enää vakituisessa asuinkäytössä. Saari on kuitenkin toiminut kalastustukikohtana vuokralaisten harjoittamalle kalastustoiminnalle. Saarella sijaitsee nykyisin kesäasunto sekä sauna talousrakennuksineen.

14.12.2023

Kaupunginmuseon kanta

Kaupunginmuseo pitää asianmukaisena, että kaavaratkaisun myötä saarten kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaat rakennukset suojellaan. Asemakaavan alustavassa selostusluonnoksessa todetaan, että suojelukohteet luvussa esitetyt rakennuksen suojellaan. Selostusluonnoksessa myös todetaan, että kokonaisuuden kulttuurihistoriallinen ja maisemallinen arvo säilytetään.

Lausuntoaineiston liitteenä olevissa viitesuunnitelmissa (20.9.2023) on havainnollistettu Valkosaaren kehittämisen suunnitelmia. NJK:n paviljonki, purjekuivatushalli, satamakapteenin mökki, venehalli sekä mastohalli on merkitty suunnitelmassa suojeltaviksi rakennuksiksi. Viitesuunnitelmassa on esitetty alueita, joille saisi rakentaa venekerhon toimintaa palvelevia rakennuksia. 1900-luvun alkupuolella Valkosaari oli lähes täyteen rakennettu ja saarella sijaitsi lukuisia telakkatoimintaa liittyviä rakennuksia. Täydennysrakentamisen alueet on viitesuunnitelmassa sijoitettu näiden vanhojen telakkarakennusten paikalle. Kaupunginmuseo katsoo, että Valkosaaren täydennysrakentaminen harkituilla, saaren toimintaa palvelevilla rakennuksilla on perusteltua. Museo kuitenkin korostaa, että aluetta suunniteltaessa tulee mahdolliset uudet rakennukset ja rakenteet sovittaa mittakaavallisesti, väritykseltään ja materiaaleiltaan arvokkaaseen merelliseen ympäristöönsä. Kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden NJK:n ja Klippanin paviljonkien tulee myös säilyä maisemassa maamerkin omaisina rakennuksina.

Valkosaaren kiinteistölle 432–5–2 on myönnetty poikkeaminen rannan suunnittelutarpeeseen liittyen (20.9.2022). Päätöksen mukaan NJK saa rakentaa laiturit ja niitä suojaavan kelluvan aallonmurtajan alueelle. Kaupunginmuseo on lausunut poikkeamiseen liittyen (27.6.2022). Museo on myös kommentoinut suunnitelmia laitureihin sekä valaistukseen liittyen (16.11.2022, 6.2.2023). Lausunnossaan ja kommentissaan museo on tuonut esiin, että alueen suunnittelussa tulee huomioida sekä kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas kansallismaisema että sijoittuminen Unescon maailmanperintökohteen Suomenlinnan suoja-alueelle. Tämän takia suunnittelun tulee olla erityisen hienovaraista.

Museo esittää NJK:n paviljonkirakennuksen, nykyinen ravintola NJK, suojelua kaavamerkinnällä sr-1: ”Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti erityisen arvokas suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen alkuperäisiä tai niihin verrattavia rakenteita, rakennusosia ja arvokkaita sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa.” Suojelumääräystä tulee kui-

14.12.2023

tenkin tarkentaa sisätilojen osalta asemakaavan laatimisen edetessä. Valkosaaren muiden kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten, kuten purjekuivatushallin, satamakapteenin mökin, venehallin sekä mastohallin osalta museo esittää, että suojelumääräyksen sisällön kohdentamista tarkastellaan kohdekohtaisesti. Museo ehdottaa, että suojelumääräysten sisällön tarkentamisen vuoksi Valko-saaren kokonaisuudesta laadittaisiin vastaava rakennushistoriaselvitys, kuin vierestä Ravintola Klippanista.

Museo esittää myös Klippanin ravintolarakennukselle, nykyinen ravintola Saari, suojelua kaavamerkinnällä sr-1: ”Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti erityisen arvokas suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen alkuperäisiä tai niihin verrattavia rakenteita, rakennusosia ja arvokkaita sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa.” Myös Klippanin sisätilojen osalta tulee suojelumääräystä tarvittaessa tarkentaa. Klippanin entisen pesularakennuksen, nykyisen saunan, sekä jääkellarin osalta museo esittää suojelumerkintää sr-3: ”Kulttuurihistoriallisesti ja ympäristön kannalta arvokas suojeltava rakennus. Rakennusta ei saa purkaa.”

Klippanin rakennushistoriaselvityksessä nostetaan esiin, että ravintolan sisätilojen nykyisen, vaalean värimaailman alkuperäisyydestä ei ole säilynyt tietoa valokuvien tai suunnitelmien muodossa ja erillinen väritutkimus voisi antaa tietoa alkuperäisistä rakennuksen ulko- ja sisätiloissa käytetyistä väreistä. Museo suosittaa, että sisätilojen väritystä tutkitaan tarkemmin mahdollisten sisätiloihin kohdistuvien toimenpiteiden yhteydessä.

Ympäristöhistoriaselvityksen mukaan Ryssänsaaren päärakennus on tyypillinen saaristolaisrakennus, joka ajoittuu 1800-luvulle. Rakennus on keskeisen sijaintinsa puolesta myös maisemallisesti merkittävä. Museo katsoo, että rakennus tulee suojella sr-2 merkinnällä. Museo esittää, että suojelumääräyksen sisältö laaditaan rakennuksen ominaispiirteet ja maisemallisesti merkittävä sijainti huomioiden.

Eteläisessä Helsingissä Kaivopuiston itärannan tuntumassa sijaitsevat Valkosaari, Luoto ja Ryssänsaari ympäröivine vesialueineen muodostavat ainutlaatuisen maisemallisen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kerrostuman. Yleiskaavan mukaan suunnittelussa tulee huomioida alueen kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Museo katsoo, että kaavamääräyksissä tulee turvata arvokkaan aluekokonaisuuden kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen sekä merijulkisivun säilyminen suojelumerkinnällä /s Alue, jolla ympäristö säilytetään. Museo pitää tärkeänä, että kaava-alueen rakennusten ja ympäristön

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

8 (8)

14.12.2023

suojelumääräyksiä tarkastellaan ja tarvittaessa täydennetään asemakaavan laatimisen edetessä.

Eteläsataman saarten asemakaavan suunnittelualueella ei ole tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Museovirasto toimii vedenalaisen kulttuuriperinnön asiantuntijana ja lausuu alueen vedenalaisesta arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö